

॥ ९३ ॥ राजपुत्रिदैवेन मामकदुरदृष्टवशेन ममवेश्मनिन्यवसः ॥ राजपुत्रीवादेनेतिपाठे राजपुत्रोव्यपदेशमात्रेणेत्यर्थः ॥ मेअकीर्तिः परोक्षापयशोत्राकीर्तिः महाजनसमक्षंधिक्कारः ॥ परिभवः सर्वभूतेष्ववज्ञा क्षुद्रत्वेनप्रतिपत्तिः ॥ यतो न्यवसेऽतएतत्सर्वभविष्यतीतिशेषः ॥ ९४ ॥ कथमिति ॥ ९५ ॥ यस्यचेति ॥ ९६ ॥ सकथमिति कषायादीनि कंदमूलानीत्यध्याहारः ॥ तद्रूपं वन्यमाहारं वर्तयिष्यति जीविष्यति ॥ ९७ ॥ महार्हेति ॥ ९८ ॥ कस्येति ॥ इदमेवंविधं दारुणं एतदुत्तरार्थरूपं रामस्यार

मृतेमयिगतेरामेवनंपुरुषपुंगवे ॥ सेदानीं विधवारज्यं सपुत्राकारयिष्यसि ॥ ९३ ॥ त्वं राजपुत्रिदैवेन न्यवसाममवेश्मनि ॥ अकीर्तिं श्वातुलालोके ध्रुवः परिभवश्च मे ॥ ९४ ॥ सर्वभूतेषु चावज्ञायथापापकृतस्तथा ॥ कथं रथैर्विभुर्यात्वा गजाश्चैश्च मुहुर्मुहुः ॥ पद्भ्यां रामो महारण्यवत्सो मे विचरिष्यति ॥ ९५ ॥ यस्य चाहारसमये सूदाः कुंडलधारिणः ॥ अहं पूर्वाः पचंति स्म प्रसन्नाः पानभोजनं ॥ ९६ ॥ सकथं तु कषायाणितिक्तानि कटुकानि च ॥ भक्षयन् वन्यमाहारं सुतो मे वर्तयिष्यति ॥ ९७ ॥ महार्हवस्त्रसंवद्धो भूत्वा चिरसुखोचितः ॥ काषायपरिधानस्तु कथं रामो भविष्यति ॥ ९८ ॥ कस्येदं दारुणं वाक्यमेवं विधमपीरितं ॥ रामस्यारण्यगमनं भरतस्याभिप्रेचनं ॥ ९९ ॥ धिगस्तु योऽपितो नाम शठाः स्वार्थपरायणाः ॥ न ब्रवीमि स्त्रियः सर्वा भरतस्यैव मातरं ॥ १०० ॥ अनर्थभावे र्थपरे नृशंसे ममानुतापायनिवेशितासि ॥ किमप्रियं पश्यसि मन्निमित्तं हितानुकारिण्यथवा पिरामे ॥ १०१ ॥

ण्यगमनमित्यादिवाक्यं वाक्यश्रवणं कस्यापीरितं अ निर्वचनीयस्य मम दुष्कर्मणः फलमित्यर्थः ॥ ९९ ॥ कैकेयीदौर्जन्यं दृष्ट्वा राजा शोकेन स्त्रीमात्रं निंदति धिगिति निंद्यत्वमस्त्वित्यर्थः ॥ पुनः स्वाभाविकविवेकेनाहनेति कौसल्यादीनां निंदानर्हत्वादिति भावः ॥ १०० ॥ अनर्थं जगदनर्थसाधनेभावोयस्याः अर्थपरे स्वार्थसाधनपरे ममानुतापाय मदनुतापार्थं निवेशितासि निवेशितदुर्भावासि ईश्वरेणेति शेषः ॥ मन्निमित्तमिति ब्रुवतीहि ॥ रामेवा जगद्धितानुकारिणि किमप्रियं तत्साधनं पश्यसीत्यर्थः ॥ १०१ ॥